

EUROPAPARLAMENTET

2004

2009

Utskottet för kultur och utbildning

PRELIMINÄR VERSION
2006/2040(INI)

7.6.2007

FÖRSLAG TILL BETÄNKANDE

om i2010: mot ett europeiskt digitalt bibliotek
(2006/2040(INI))

Utskottet för kultur och utbildning

Föredragande: Marie-Hélène Descamps

INNEHÅLL

	Sida
FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS RESOLUTION	3
MOTIVERING	8

FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS RESOLUTION

om i2010: mot ett europeiskt digitalt bibliotek (2006/2040(INI))

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av kommissionens meddelande ”i2010 – digitala bibliotek” (KOM(2005)0465),
- med beaktande av kommissionens rekommendation 2006/585/EG av den 24 augusti 2006 Kulturellt innehåll – digitalisering, elektronisk tillgång och digitalt bevarande¹,
- med beaktande av rådets slutsatser om digitalisering av och elektronisk tillgång till kulturellt material samt digitalt bevarande²,
- med beaktande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/29/EG av den 22 maj 2001 om harmonisering av vissa aspekter av upphovsrätt och närstående rättigheter i informationssamhället³,
- med beaktande av högnivåexpertgruppens rapport av den 18 april 2007 om upphovsrätter, digitalt bevarande, verk av okända upphovsmän (anonyma verk) och verk som har utgått på förlaget,
- med beaktande av kommissionens meddelande om vetenskaplig information i den digitala tidsåldern – tillgång, spridning och bevarande (KOM(2007)0056),
- med beaktande av artikel 45 i arbetsordningen,
- med beaktande av betänkandet från utskottet för kultur och utbildning (A6-000/2007), och av följande skäl:
 - A. Kultur är en samhörighets-, utbytes- och delaktighetsfaktor som bidrar till att knyta medborgarna närmare Europeiska unionen och främja en verklig europeisk identitet.
 - B. Det är nödvändigt att garantera att det europeiska kulturarvets rikedom och mångfald i största möjliga utsträckning främjas och sprids.
 - C. Medlemsstaterna och kulturinstitutionerna, särskilt biblioteken, spelar en viktig roll på detta område, både på regional och lokal nivå.
 - D. Hänsyn måste tas till den snabba utvecklingen av ny teknik och den utveckling som detta medför på det kulturella området.
 - E. Internet har för många medborgare, särskilt de yngre, blivit ett av de viktigaste redskapen för att få tillgång till kunskap och expertis.

¹ EUT L 236, 31.8.2006, s. 28.

² EUT C 297, 7.12.2006, s. 1.

³ EGT L 167, 22.6.2001, s. 10.

- F. Det är av största vikt att i detta digitala samhälle garantera tillgång för alla till det europeiska kulturarvet och att säkerställa att det bevaras för kommande generationer.
- G. Storskalig digitalisering och tillgång till det europeiska kulturarvet på nätet är de huvudsakliga medlen i detta syfte.
- H. En flerspråkig tillgång till det europeiska kulturarvet är också en viktig målsättning.
- I. Det krävs samstämmiga insatser på området för digitalisering och digitalt bevarande av verken för att undvika oåterkalleliga förluster av det kulturella innehållet.
- J. Digitaliseringen av det europeiska kulturarvet är inte enbart av stort kulturellt intresse, utan gagnar också andra verksamhetsområden, framför allt utbildnings-, turism- och mediesektorerna.
- K. Den storskaliga digitaliseringen av det kulturella innehållet syftar inte till att ersätta eller konkurrera med traditionellt kulturellt innehåll, utan till att parallellt med detta producera tillförlitligt och högkvalitativt digitalt material.
- L. Digital teknik är dessutom ett fantastiskt verktyg för funktionshindrade, eftersom det gör det möjligt att anpassa innehållet till deras behov.
- M. Hittills berörs dock endast en mycket liten del av det europeiska kulturarvet av digitaliseringen, som framskrider olika snabbt i de olika medlemsstaterna.
- N. Den offentliga finansiering som beviljats den storskaliga digitaliseringen är inte tillräcklig för ett projekt av denna omfattning.
- O. Digitaliseringsinitiativen är fortfarande mycket splittrade och de erfarenheter som hittills uppnåtts på gemenskapsnivå är oftast okända och ger inte en enkel och direkt tillgång på flera språk till alla de verk som utgör det europeiska kulturarvet.
- P. Det är nödvändigt att införa ett verktyg riktat till allmänheten, som garanterar ett universellt och omedelbart tillträde till det europeiska kulturarvet, utan att man behöver förflytta sig, och som påskyndar digitaliseringen.
- Q. Man bör i detta avseende stödja sig på befintliga europeiska initiativ, såsom det europeiska biblioteksprojektet (TEL), som redan ger tillträde till samlingarna i Europas nationalbibliotek.

Det europeiska digitala biblioteket: Europa enat i sin mångfald

1. Europaparlamentet rekommenderar ett gradvis inrättande av ett europeiskt digitalt bibliotek i form av en unik och direkt portal till det europeiska kulturarvet.
2. Europaparlamentet understryker att målet på lång sikt visserligen är att utarbeta ett verktyg som omfattar alla kategorier av kulturellt material, till exempel audiovisuellt innehåll, men att det europeiska digitala biblioteket till en början måste fokusera på den potential som finns i textmaterial som inte omfattas av upphovsrättsligt skydd.

3. Europaparlamentet uppmanar därför samtliga europeiska bibliotek att ställa de verk som de redan förfogar över i digital form till det europeiska digitala bibliotekets förfogande.
4. Europaparlamentet uppmanar övriga europeiska kulturinstitutioner, både regionala och lokala, att delta i detta projekt så att det blir representativt för den europeiska kulturens rikedom och mångfald.
5. Europaparlamentet understryker dessutom att det europeiska digitala biblioteket inte har som mål att enbart sprida innehåll, utan också att samordna tillgången till digitala verk.
6. Europaparlamentet rekommenderar att gemensamma normer fastställs och används på grundval av befintliga och lämpliga format för att säkra kompatibilitet mellan innehåll, vilket krävs för att det europeiska digitala biblioteket skall kunna fungera på ett tillfredsställande sätt.
7. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att fortsätta sina insatser och att påskynda digitaliseringen av kulturellt innehåll för att uppnå en tillräcklig mängd innehåll.
8. Europaparlamentet uppmanar därför medlemsstaterna att i samråd med kulturinstitutionerna utarbeta nationella eller regionala digitaliseringsplaner för att kartlägga all digitaliseringsverksamhet och därmed skapa synergi.
9. Europaparlamentet efterlyser ett nära samarbete mellan medlemsstaterna och kulturinstitutionerna, liksom utbyten av bästa praxis för digitaliseringen av och tillgången till verk samt för deras digitala bevaring.
10. Europaparlamentet understryker dessutom att det europeiska digitala biblioteket kommer att främja forskning om digitalisering, kompatibilitet och digital bevaring, bland annat genom de kompetenscenter som inrättats av kommissionen.
11. Europaparlamentet påminner om att eftersom gemenskapsprogrammen inte kan finansiera digitaliseringen som sådan är det nödvändigt att utveckla nya finansieringsformer, bland annat i partnerskap med den privata sektorn.

Det europeiska digitala bibliotekets struktur och innehåll - En gemensam flerspråkig portal till det europeiska kulturarvet

12. Europaparlamentet efterlyser inrättandet av ett gemensamt gränssnitt, som via en integrerad sökmotor ger tillträde till ett innehåll av garanterad tillförlitlighet och kvalitet.
13. Europaparlamentet betonar vikten av att utarbeta ett flerspråkigt gränssnitt som möjliggör direkt tillträde till det eftersökta innehållet på Europeiska unionens samtliga språk.
14. Europaparlamentet förordar dessutom inrättandet av innovativa och moderna funktioner som anpassas till alla besökare.
15. Europaparlamentet preciserar dessutom att det vore önskvärt att inte begränsa det europeiska kulturarvet till enbart Europeiska unionens verk, utan att även ta med övriga europeiska länders kulturella bidrag.

16. Europaparlamentet understryker också att även om det europeiska kulturarvet till stor del består av verk som är offentligt tillgängliga, begränsas det inte till enbart denna kategori.
17. Europaparlamentet påminner därför om att man bör skilja mellan verk som är offentligt tillgängliga och verk som omfattas av ett upphovsrättsligt skydd, inbegripet verk av okända upphovsmän och verk som utgått från förlaget, och att för varje kategori av verk utforma olika modeller som anpassas till varje verksamhetssektor.
18. Europaparlamentet stöder inrättandet av ovannämnda högnivåexpertgrupp, i synnerhet gruppens förslag att registrera verk av okända upphovsmän och verk som utgått från förlaget och att utarbeta system som gör det lättare att hitta rättighetsinnehavarna.
19. Europaparlamentet påpekar att det vore önskvärt att det europeiska digitala biblioteket, om det är möjligt, i ett senare skede kan erbjuda tillgång till upphovsrättsligt skyddade dokument vid sidan av de dokument som inte omfattas av ett sådant skydd, med strikt respekt för nationell, europeisk och internationell lagstiftning om immateriella äganderätter.
20. Europaparlamentet understryker att alla beslut i denna riktning bör fattas i samarbete med samtliga berörda aktörer, särskilt förlag och bokhandlare.
21. Europaparlamentet föreslår att användaren skall kunna hitta de digitala dokumenten i det europeiska digitala biblioteket, i text- eller bildform, oavsett vilken typ av dokument det handlar om, och få fri tillgång till dem, antingen i sin helhet för verk som inte omfattas av upphovsrätten eller i form av utdrag för upphovsrättsligt skyddade verk, med rättighetsinnehavarnas godkännande.
22. Europaparlamentet föreslår i det sistnämnda fallet att det europeiska digitala biblioteket enbart agerar som en förmedlare av information.
23. Europaparlamentet betonar i detta avseende att tillgång till ett upphovsrättsligt skyddat dokument i sin helhet endast kan uppnås från särskilda internetsidor efter avtal med rättighetsinnehavarna och mot en rimlig ersättning.

Förvaltning och uppföljning

24. Europaparlamentet efterlyser inrättandet av en styrkommitté, som särskilt skall få stöd av medlemsstaternas expertgrupp för digitalisering och digital bevaring och ovannämnda högnivåexpertgrupp, och som skall fastställa prioriteringarna och inriktningen för det europeiska digitala biblioteket och samtidigt samordna, följa upp och förvalta bibliotekets verksamhet.
25. Europaparlamentet understryker dessutom att det europeiska digitala biblioteket skulle göra det möjligt att på ett enklare sätt nå de europeiska ungdomarna och föra dem närmre sitt kulturella och litterära arv om det integrerades på ett sammanhängande sätt i utbildningssystemen, vilket samtidigt skulle utbilda ungdomarna i ny teknik och bekämpa den digitala klyftan.

26. Europaparlamentet önskar att det europeiska biblioteket främjas och görs mer synligt och mer tillgängligt genom omfattande information på alla nivåer och genom att en logotyp skapas som gör det möjligt att identifiera biblioteket.

o

o o

27. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet och kommissionen och till medlemsstaternas regeringar och parlament.

MOTIVERING

Idén med ett europeiskt digitalt bibliotek uppkom genom sex av unionens stats- och regeringschefers önskan att säkra tillträde för alla till det europeiska kulturarvet och att bevara det.

Kommissionen välkomnade idén och bidrar till den genom initiativet ”i2010 om digitala bibliotek”. I meddelandet av den 30 september 2005, som är den första delen i detta initiativ, analyseras de huvudsakliga tekniska, rättsliga, organisatoriska och finansiella utmaningar som är knutna till detta projekt.

Ett samråd på nätet om digitalisering, tillgänglighet och digitalt bevarande inleddes och en högnivåexpertgrupp bildades för att lösa vissa av de problem som uppstod.

I sin rekommendation av den 24 augusti 2006 uppmanar kommissionen medlemsstaterna att samordna sina insatser för att skapa synergi på det europeiska planet. Kommissionen föreslår ett gradvis inrättande av ett europeiskt digitalt bibliotek i form av en unik flerspråkig portal till det europeiska kulturarvet.

Den 13 november 2006 uttalade rådet sig enhälligt till förmån för dessa rekommendationer.

Det är nu Europaparlamentets ansvar att sända en stark signal så att projektet kan förverkligas.

Samtidigt som man arbetar med en konceptuell och teknisk organisation för alla kategorier av kulturellt material, måste man gå fram i etapper och till en början fokusera på den potential som erbjuds av textmaterial som inte är upphovsrättsligt skyddat.